

FREI ZIMMER

Taide rakennushankkeessa - taidekonsultti asiantuntija-apuna

"Betoni yllättää" 22.1.2015 / Tuula Lehtinen

Frei Zimmer Oy

- Perustettu vuonna 2007
- Omistajina kuvataiteilija Tuula Lehtinen ja arkkitehti Lasse Kosunen
- Kaksi tuottajaa: Heini Orell ja Matti Koistinen. Lisäksi verkostossa mm. valaistuksen osaajia
- Merkittävimmät referenssit:
 - Tampereen Vuores
 - E18-moottoritie
 - Tampereen rantatunneli
 - Porvoon Länsiranta

Koordinaattorin rooli taidehankkeessa

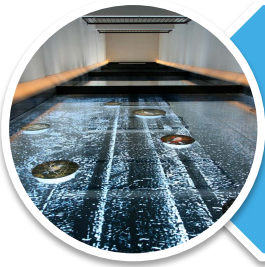
Ennen rakentamista

- Etsii kohteita joissa taidetta tarvitaan
- Laatii suunnitelman taiteen roolista hankkeessa, toteutuksen suuntaviivoista ja rahoituksesta

Kokonaisuuden hallinta

- Valvoo ohjelman toteutumista suunnitelman mukaan
- Vastaa sopimuksista ja hyvien toimintatapojen noudattamisesta

Yksittäiset hankkeet

- Avustaa taiteilijaa ja muita tahoja hankkeiden kaikissa vaiheissa
- Huolehtii tiedottamisesta hankkeen sisällä ja julkisuudessa

Rantatunnelin taidekohteet

MELUSEINÄT

Tamperelaisen taiteen galleria eri tekniikoilla

IV-TORNIT

Taidekilpailu

LIIKENNEYMPYRÄT

Taideaiheet, teemana tiili

NAISTENLAHDEN SUUAUKKO

Valo- ja lasiteos

HÄIKÄISYSUOJAT

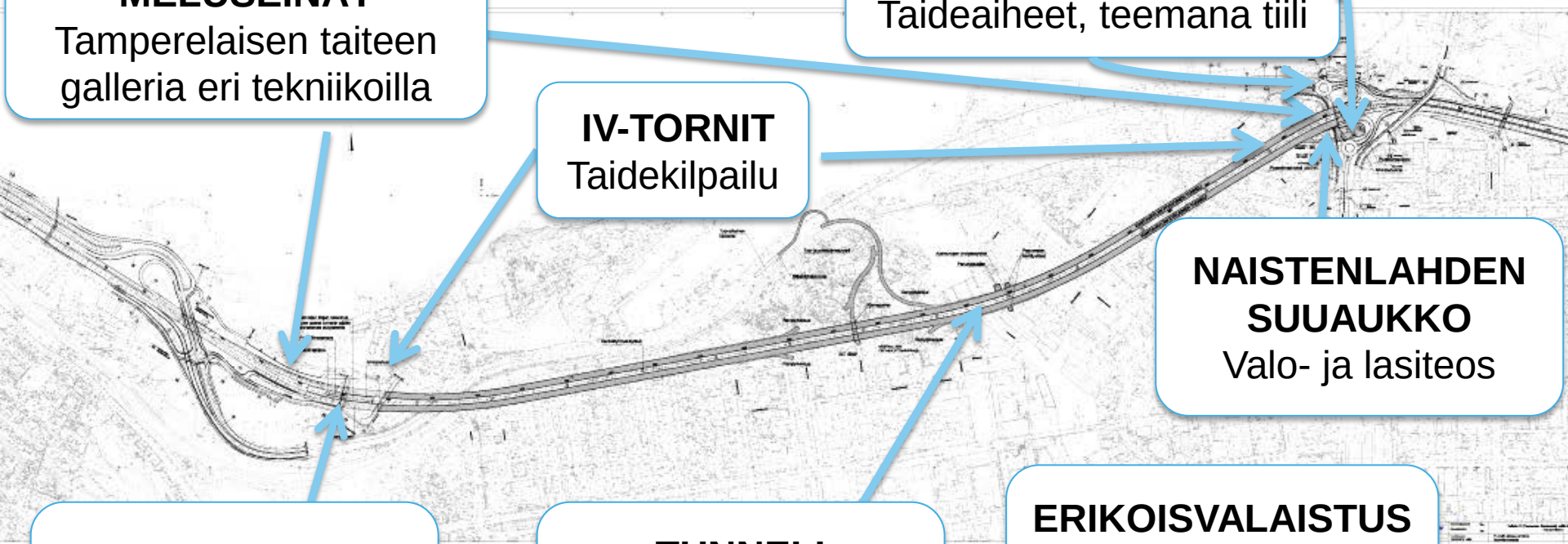
Värisuunnitelma

TUNNELI

Valoteos kosken kohdalle

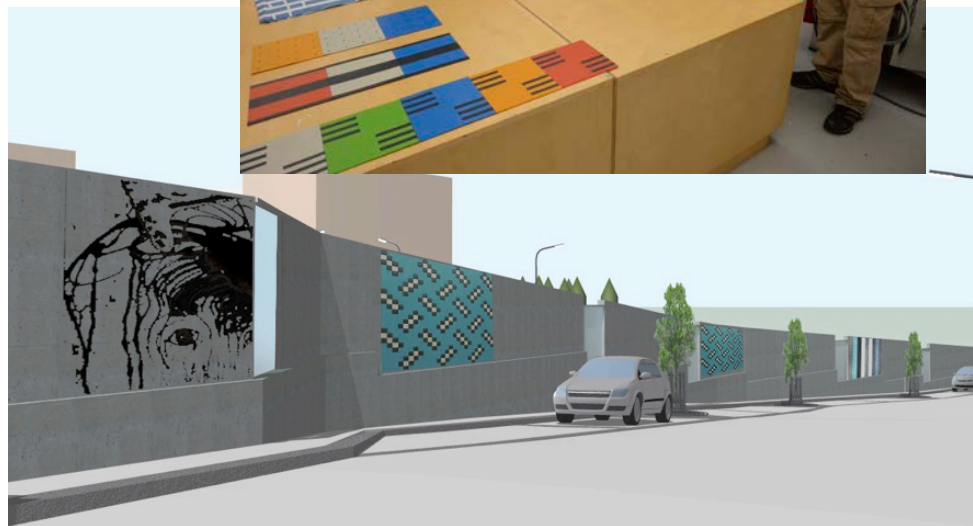
ERIKOISVALAISTUS

Sillat, teokset ja kaiteet

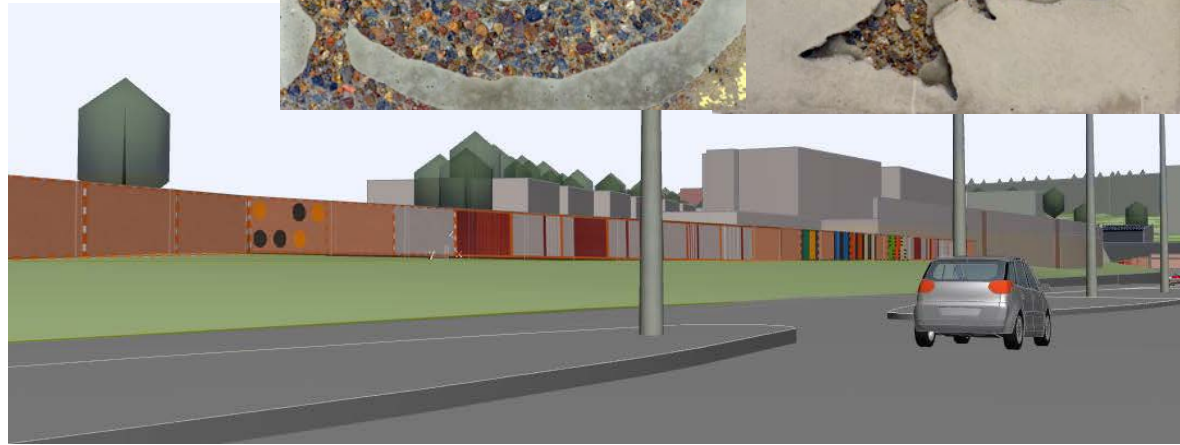
Melutaidegalleria

- Meluseiniin tamperelaisten taiteilijoiden teoksia luomaan parempaa kaupunkikuvaa.
- Kuusi taiteilijaa tekevät kokonaisuuden yhteistyössä.
- Vaihtelu harmaan betonipinnan, umbra-käsittelyn ja taideaiheiden välillä.
- Toteutustapoina pintahidaste, betonimaali ja reliefit.

Betonigraffitia

- Koepaloja valmistetaan parhaillaan yhteistyössä Parman Kangasalan tehtaan kanssa.
- Ensimmäiset betonielementit asennetaan huhtikokuussa.

Ilmanvaihtopiippujen taidekilpailu

- Piippujen koko: korkeus n. 40 m, halkaisija n. 6 m
- Tampereen taidemuseo on yhteistyötaho, joka vastaa taidekilpailun järjestämisestä
- Taidekilpailu järjestettiin avoimena ideakilpailuna.
- Kilpailun toinen vaihe ratkeaa alkukeväästä 2015

Jan-Erik Andersson : Tuli ja sade / yksi kolmesta jatkoon päässeestä ehdotuksesta

Tampereen Vuores

- Hankesuunnitelma 2007
- Koordinointia 2007 alkaen ja vuodesta 2013 alkaen koko Vuoreksessa
- Taideohjelman päivitys 2014
- Taide tontinluovutus-velvoitteena
- Maksajana rakennusyhtiöt

Vuoreksen taide rakentuu

- 15 valmista teosta
- 7 teosta toteutuksessa
- 15 hanketta, joihin valittu taiteilija
- Taiteeseen käytetty tai varattu arviolta 700 000-800 000 euroa

Saara Ekström, Arboretum, 2014

Porvoon Länsirannan taideohjelma

- Työn määrittely kaupungin taholta
- Työpajat taiteilijoiden ja muiden intressitahojen kanssa
- Ohjelman laatiminen kaavoituksen ja kulttuuritoimen edustajien kanssa tiiviissä yhteistyössä.

PORVOON LÄNSIRANNAN TAIDEOHJELMA
Porvoon kaupunki 2014

Hankkeen aikataulu ja rahoitus

- Taiderahaa yhteensä n. 2,4 m€.
Taidebudjetti on Länsirannalla 20€ / kerrosneliömetri.
- Alueen rakentaminen on jo käynnissä ja sen kaavaillaan valmistuvan vuoteen 2035 mennessä.
- Kesän 2015 Street Art -festivaali ja sen yhteydessä toteutettava teos Taidetehtaan julkisivuun ovat osa taideohjelmaa.

Taiteilijan rooli erilaisissa hankkeissa

Taidemuseo
tms. taho
organisoi

Prosenttiperiaate
julkisten tahojen
rakennushankkeissa

Taiteilija
alihankkijan
a

Tontinluovutusehtoihin
liittyvä taidevelvoite ja
vapaarahoitteiset
hankkeet

Taiteilija
konsulttina

Taiteilija mukana
suunnittelutiimissä

Taiteen hyödyt

- Lisää kohteen kiinnostavuutta ja nostaa sen arvoa:
 - 70 % suomalaisista haluaa taideteoksia arkiympäristöönsä (TNS Gallup, elokuu 2014)
 - 44 % on valmis maksamaan hieman enemmän omistusasunnosta, jonka rakennuskustannuksista noin prosentti on käytetty taiteeseen. (TNS Gallup, elokuu 2014)
- Taiteen avulla voidaan viestiä kohteen tärkeistä ominaispiirteistä
- Taiteen avulla luodut maamerkit ohjaavat liikkumista ja alueella orientoitumista
- Taide vähentää ilkeilyä ja lisää ympäristöä kohtaan tunnettua arvostusta.
- Positiivinen mediajulkisuus
- Tampereen arkkitehtuuriohjelma: *"Taideohjelmat ovat kansainvälinen ilmiö, jossa ympäristötaide on suunnattu tuottamaan mielihyvää ja parantamaan ympäristön laatua. Taide ja luovuus ovat kilpailutekijöitä kaupunkien välisessä kilpailussa."*

RT-kortti työkaluna taidehankkeessa

RT®

RT 01-1147
Infra 071-710130
SIT 00-610098

OHJEET
maaliskuu 2014
TID

TAIDE RAKENNUSHANKKEESSA

Tässä ohjeessa käsitellään taidehankkeiden toteuttamista osana rakennushanketta. Ohje sisältää perustiedot taiteen hankinta- ja rahoitustavoista sekä taiteen kytkemisestä rakentamisprosessiin hankesuunnittelusta työn luovutukseen. Ohjeesta kuvataan osapuolien rooleja ja tehtäviä sekä annetaan tietoja taidehankkeiden suunnittelun ja toteutuksen käytännön vaatimuksista. Ohjeen tavoitteena on palvella kaikkia hankkeissa mukana olevia tahoja ja sitä voidaan soveltaa sekä talonrakennus- että infrahankkeisiin.

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 JOHDANTO
- 2 KÄSITTEITÄ
- 3 TAIDEKUSTOJEN HANKINTA
Viranomaisohjeus
Taidekustojen tilaaminen
Kilpailut
Taidehankkeen rahoitus
Sopimukset
Tehdäsohjeus
Teoksen luovutus ja ylläpito
- 4 TEOSTEN SUUNNITTELU JA
RAKENTAMISPROSESSI
- 5 HANKKEEN OSAPUOLET
Tilaaja ja rakennuttaja
Suunnittelijat ja urakoitsijat
Taiteilija ja taideasiantuntija
Omistaja ja käyttäjä
- 6 TEOSTYYPIT JA KOHTEET
- 7 TEOKSEN TOIMITUS
Kustannusten muodostuminen
Työmaakäytännöt ja työturvallisuus
Vakuutukset
- KIRJALLISUUS

1 JOHDANTO

Nykytaiteen toiminnan rakentaminen ympäristöön on kansainvälinen valttio suuntaus, joka näkyy erityisesti julkisissa rakennuksissa sekä kaupungin kiviyleisillä, aukioilla ja puistoissa. Taide täydentää ja kommentoi rakennettua ympäristöä ylläpitävällä ja omaleimaisella tavalla sekä luo kohteeseen elämyksellisyttä ja uusia merkityksiä. Monet esimerkit osoittavat, että taide yhdistettynä hyvään suunnitteluun tuottaa kilpailukykyä ja vetovoimaa. Taiteen keinoin voidaan myös parantaa ympäristöä esimerkiksi peruskorjauksen yhteydessä. Aikoo taiteen yhdistämisestä rakennushankkeeseen voi tulla tilaajilla, suunnittelijoilla, viranomaisilla, käyttäjillä tai taiteilijoilla. Taide yhdistetään taidoksi tai taidehankkeeksi voidaan toteuttaa osana asuinalueita, liikennepaikoitusta, julkisia ulko- ja sisätiloja, toimintoja ja asuinrakennuksia. Taidehankkeen liittäminen rakentamisprosessiin mahdollistaa varhaisessa vaiheessa luo parhaan lähtökohdan taiteen ja suunnittelun yhteen soittamiseen korkeatasoisiksi kokonaisuuksiksi. Taidehankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa on hyvä käyttää apuna taideasiantuntijaa.

- Taiteen ja taiteilijan valinta – suora tilaus ja kilpailuttaminen
- Taidehankkeen rahoitus ja sopimuskäytännöt
- Osapuolien roolit ja vastuut taidehankkeessa
- Taidehankkeiden asiantuntijat
- Taiteen erilaiset muodot ja niiden suhde rakentamiseen

Taiteilija?

- adjektiivivi?
- dramaattinen persoonallisuus?
- boheemi elämäntyyli?
- nero ja näkijä?
- kylähullu ja metsänpeikko?
- poliittinen agitaattori?

Taiteilija?

- ammatti?
- vapaa taiteilija?
- yrittäjä?
- alansa asiantuntija?
- opettaja?
- aktiivinen vaikuttaja?
- asiantuntija
rakennushankkeissa?

Tuula Lehtinen: Kotimetsä,digipaino
keraamisilla pigmenteillä lasille, 2011

Olet tässä, Tomas Byström, pintahidaste betonille, 2013

Pertti Kukkonen:
Variksen peli, 2012,
betoni ja teräs

Taidetta vai jotain sinne päin?

**"Ett stort och avancerat metallkonstverk som visar Jönköping på 1600-talet pryder nu p-
llastbryggan i det nya**

1 av 2

Arkitekten Gunilla Gustafsson framför konstverket som pryder Atollen. Foto: Hannes Ewehag/Sveriges Radio.

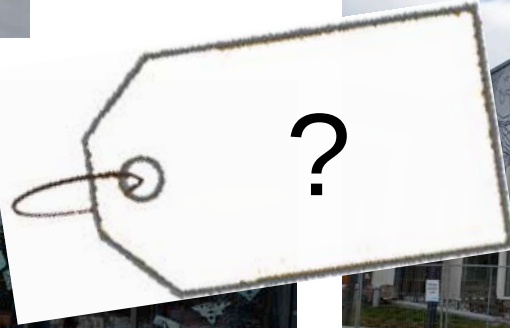
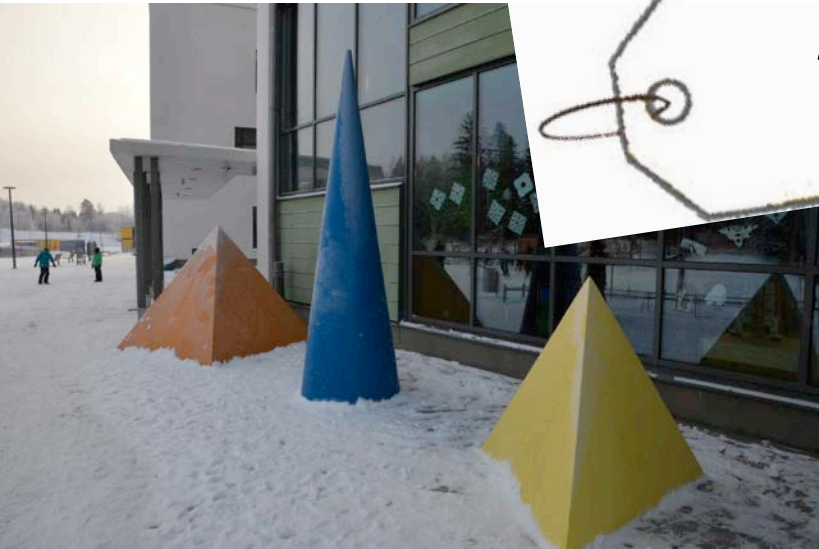
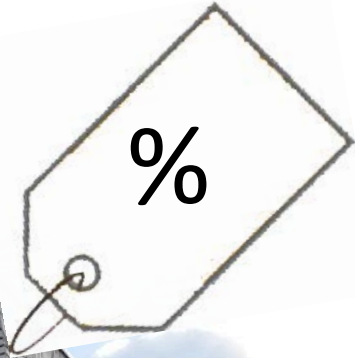
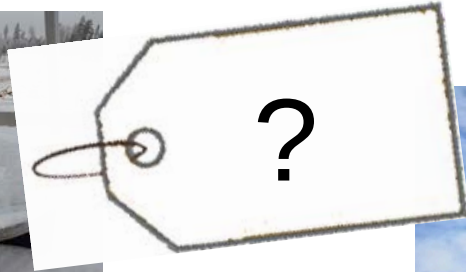
Få som passerat genom centrala Jönköping har nog missat det enorma metallkonstverket som pryder Atollens östra fasad.

Risuja taiteelle vai arkkitehtuurille?

Få väggar är så utskällda som den östra fasaden på parkeringshuset Atollen i centrala Jönköping. Det omtalade metallkonstverket som monterades på utsidan syns dåligt för lamporna inne i P-huset och byggnaden liknar mer en Finlandsfärja, enligt många.

TAITEEN HINTALAPPU

”Kun puhutaan ympäristöstä, olisi hankala käydä vastustamaan
kauneutta ja vaatia lisää rumuutta.”

Oiva Kuisma, 2010

